

67. Quod si, ob locorum distantiam aliaque peculiaria rerum adjuncta, magno foret incommodo Synodum quotannis celebrare, curent Episcopi, ut saltem post habitum ac a Sancta Sede recognitum Concilium Provinciale sive Plenarium, quam levissima interposita mora, Synodum convocent Diocesanam, in qua Statuta Provincialia seu Plenaria omnibus promulgentur, atque executioni dentur.

68. In succursum Synodorum Diocesanarum venient, vel earundem rarioris celebrationis defectum quodammodo supplere poterunt, sacerdotum de rebus Theologicis frequentes Collationes; quæ scientiæ sacræ rudimenta in omnium mentibus conservent, praxim sanam ac uniformem pro animarum directione promoveant, intellectus inertiam depellant, ac abusus eliminandi opportunam præbeant occasionem. In votis autem valde habemus, ut pro civitatibus, ubi facile convenire poterunt sacerdotes, quater in anno, vel in feriis secundis hebdomadas Quatuor Temporum antecedentibus, vel aliis diebus ab Ordinariis accurate designandis; in districtibus vero ruralibus, ubi difficilius possent in unum venire, bis saltem in anno hujusmodi habeantur sacerdotum conventus; quibus omnes curam gerentes animarum, sive sint Sæculares sive Regulares, adistere debeant. Normam etiam statuunt Episcopi pro hisce cœtibus tenendis; materiasque suggerant in iisdem pertractandas, quæ deberent esse potius ejusmodi quæ ad praxim spectent, quæque ad animarum salutem promovendam magis idoneæ judicentur.

69. Quæ hactenus sunt tradita, tam de Synodis Diocesanis quam de sacerdotum Collationibus, non tantum sunt quoad omnia canonicis sanctionibus ac Ecclesiæ Catholicæ et spiritui et praxi consentanea, sed etiam verbis gravissimis a Summo Pontifice Pio IX. Episcoporum sollicitudini sunt nuper inculcata. Imperii enim Austriaci Antistites alloquens, hæc scribit Pontifex: "Nec dissimilem diligentiam impendite in

Diocesanis Synodis juxta sacrorum canonum normam celebrandis, ea præcipue statuentes, quæ ad majus cujusque Vestræ Diocesis bonum spectare pro Vestra prudentia duxeritis. Ne vero in sacerdotibus, qui doctrinæ et lectioni attendere debent, quique obstricti sunt officio docendi populum ea quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, et ministrandi sacramenta, sacrarum disciplinarum studium unquam restringatur, aut languescat industria, optatissimum Nobis est, ut a Vobis, ubi fieri possit, in omnibus Vestrarum Diocesium regionibus, instituantur opportunis regulis Congressus de morum præsertim Theologiâ, ac de sacris Ritibus, ad quos singuli potissimum Presbyteri teneantur accedere, et afferre scripto consignatam propositæ a Vobis quæstionis explanationem, et aliquo temporis spatio a Vobis præfiniendo inter se disserere de morali Theologiâ, deque sacrorum Rituum disciplina, postquam aliquis ex ipsis Presbyteris sermonem de sacerdotalibus præcipue officiis habuerit."¹

CAPUT V.

DE CONSULTORIBUS, VICARIO GENERALI, ARCHIDIACONO, CÆTERISQUE EPISCOPI OFFICIALIBUS.

70. Quum Episcopi, hisce præsertim in Provinciis, sint adeo laboribus onusti, curisque in Diocesana administratione tam in temporalibus quam in spiritualibus distenti, ut gravibus quibus incumbunt muneribus rite adimplendis vix soli sufficiant, in adjutorium suum sacerdotes pietate, zelo, prudentia, ac doctrina conspicuos vocare oportet, qui consiliis sapientibus eos adjuvent, nonnihilque gravissimi oneris ac sollicitudinis Episcopalis in humeros suos libenter suscipiant.

¹ Encyclica, ut sup., 17 Martii, 1856.

Hujusmodi quippe agendi ratione, secundus ordo sacerdotalis ordini primo in succursum venit, communique omnium consensu ac suffragio et unitas administrationis firmatur, et omnia suavius fortiusque, ad majorem Dei gloriam animarumque salutem, peraguntur.

71. Quapropter Concilii Plenarii Baltimorensis primi Patres,

Hortandos Episcopos censuerunt, ut, ubi fieri poterit, in suis Diocesisibus aliquos sacerdotes ætate, scientia, integritate, et rerum agendarum peritia conspicuos seligant, quos Consultores constituent, et quorum sententias in administratione Diocesibus, cum opus fuerit, exquirant. Laudandam etiam censuerunt consuetudinem alicubi vigentem singulis saltem mensibus, die determinato, illos convocandi, ut quæ ad Diocesim pertinent discutiantur.¹ Visum est etiam Patribus valde expedire, ut in unaquaque Diocesi Cancellariam statuatur Ordinarius, pro faciliore rerum ecclesiasticarum administratione, et ad stabilem in iis negotiis agendi normam consequendam.²

72. "In Ecclesia (Romana) alii sunt Vicarii Generales Episcoporum, alii Vicarii Foranei, et alii Officiales."³ Vicarius Generalis, ab Episcopo designatus, eandem cum eo moralem gerit personam, eandemque ecclesiasticam constituit curiam; atque cum sit Archipresbyter, omnes alios in Diocesi Presbyteros et dignitates præcellit. Nihil tamen potest sine Episcopi delegata potestate; nec, juxta Sanctæ Sedis Instructionem ultimam, potest uti facultatibus extraordinariis, nisi per unum integrum diem Ordinarius absens sit futurus.

73. Uti præcipit Sacrosancta Tridentina Synodus: "Archidiaconi, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus ecclesiis, ubi fieri poterit, magistri in Theologia, seu doctores, aut licentiati in Jure Canonico."⁴ Eorum est, Episcopis non solum in functionibus solemnibus peragendis, sed etiam in aliis obeundis administrationis suæ muneribus, præsto esse, alacresque adesse adjuutores.

¹ Balt. Num. 83.

² Ibid., Num. 84.

³ Concilium Prov. Libanense, A. D. 1736, celebratum: edit. Romæ, 1820, p. 206.

⁴ Sess. xxiv., c. 12; De Reform.

74. Præter Vicarium Generalem, poterit Episcopus, magno Religionis bono, quosdam etiam designare Vicarios particulares, cum facultatibus delegatis plus minusve extensis, qui *Vicarii Foranei*, seu *Decani Rurales* vocantur, quique districtibus sibi ab Episcopo adsignatis præsent, juxta normam ab eo tradendam. Horum erit, infirmis sacerdotibus intra suum degentibus territorium impendere curam, mortuorumque exequiis adistere; sacerdotibus junioribus ac minus peritis suis adesse consiliis; Collationibus sive Congressibus sacerdotum pro rebus theologicis discutiendis præsidere; ecclesiarum ac bonorum ecclesiasticorum custodiæ et conservationi invigilare; demum, Episcopo, seu ejus Vicario Generali, quæ emendatione egere videantur singulis annis, vel sæpius si fuerit opus, referre. Ejusmodi Vicarios constituendos ab Episcopis, statuit S. Carolus Borromæus: "Ut Episcopus in urbe, etiam externum gregem facilius quasi præsent intueri et curare possit, deligat aliquot probatos sacerdotes, quibus singulis, imposito Vicarii Foranei nomine, tribuat certas regiones Diocesis suæ. * * Hi autem Vicarii regionis sibi per Episcopum commissæ presbyteros cujuscumque conditionis curam animarum habentes, semel singulis mensibus modo in unam, modo in aliam ejus regionis parochialem ecclesiam cogant, idque in orbem eodem ordine semper faciant. * * * Deinde conferant inter se, quæ ad boni pastoris officium, et ad curam animarum recte gerendam pertinent; et consulant de difficultatibus et incommodis suæ parochiæ, quorum explicatio vel remedium aliorum consilium et operam requirat."¹

75. Præter Secretarium et Cancellarium, necnon et Notarium quandocumque pro documentis conficiendis testimoniisque muniendis, actis Synodalibus, aliisque hujusmodi instrumentis firmandis erit opus, valde in Episcopi solatium Ecclesiæque utilitatem verteret, si etiam Œconomum, seu

¹ Acta Eccles. Mediol., sup. cit., p. 21.

in temporalibus rebus gerendis Procuratorem, laicum sive clericum nominaret, cujus foret muneris domus Episcopalis curam in temporalibus habere, necnon et ecclesiarum bonorumque ecclesiasticorum ad nutum Episcopi temporalem gerere administrationem, eidemque statutis temporibus omnium sibi commissorum districtam reddere rationem. Cum enim, dicente Apostolo Paulo ad Timotheum Episcopum scribente, "Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus, ut ei placeat cui se probavit;"¹ profecto deberent Episcopi, in quos incumbit "sollicitudo omnium ecclesiarum,"² quibusque "non est æquum derelinquere verbum Dei et ministrare mensis,"³ potius vero "orationi et ministerio verbi instantes esse,"³ ita in omnibus Diocesium suarum ordinare administrationem, ut curis rerum temporalium haud nimis distenti, liberiores sint qui muneribus spiritualibus pro animarum salute procuranda vacent.⁴

76. Juxta Tridentini Concilii præscriptum, "Examinatores singulis annis in Diocesana Synodo ab Episcopo, vel ejus Vicario, ad minus sex proponantur, qui Synodo satisfaciant,

¹ II. Tim. ii., 4.

² II. Cor. xi., 28.

³ Act. Ap. vi., 2, 4.

⁴ Juvat his adjicere, quæ S. Carolus Borromæus, de Adjutoribus ab Episcopo sibi assumendis in temporalium gerenda administratione, sapienter statuit:

"Economus exactionibus reddituum Archiepiscopatum, et patrimonialium et pensionum, fideliter ac diligenter operam navet, juxta mandati rationem, quod ab Illustro Domino Episcopo accepit. Pari ratione litibus conservationibusque jurium mensæ, locationibus item instaurationibusque possessionum necessariis sedulo incumbat." Act. Eccles. Mediol., p. 719, col. 2.

Et iterum: "Sacrosancti Concilii Chalcedonensis Canon, (Act. xv., Can. 2.) jubet, ab Episcopo Economum deligi et constitui, qui Ecclesiæ Cathedralis prædia, bona, resque de illius sententia et arbitrio administret, ut non modo illa non dissipentur, sed testis sit rectæ administrationis et dispensationis. Id ut a Provinciæ nostræ singulis Episcopis servetur, hoc decreto statuimus: nec vero solum, quo bonorum ecclesiæ rectæ administrationi ad illius Concilii præscriptum consulatur, verum etiam quo studiosius Episcopus, cum census, supellectilis, bonorumque curatorem administratoremque habuerit, in rerum spiritualium officiis, quæ episcopalis muneris propria sunt, ipse omni consideratione totoque animo incumbat." Ibid., Concil. v., Prov. p. 231, col. 1.

Demum: "Episcopus Procuratorem Advocatumque constituere omni ratione curet qui in bonorum juriumque ecclesiasticorum recuperationem incumbat." Ibid., p. 83 col. 1.

et ab ea probentur."¹ Quamvis autem Examinatorum munus ad ea quæ Parochiales Concursus respiciunt, qui hisce in Provinciis haud adhuc obtinent, præcise spectet, tamen ad examina etiam, quæ sacrorum Ordinum collationem facultatumque confessiones excipiendi concessionem debeant præcedere, jure merito extendi poterit, necnon et ad Literas Testimoniales exarandas quæ Episcopo sint prævie tradendæ. Hinc nominandos esse ejusmodi Examinatores in Diocesanis Synodis vel cleri Conventibus consulimus. Ob sacerdotum vero hisce in Provinciis inopiam, poterunt etiam inter Consultores Episcopi numerari, de quibus in Decreto superiori erat mentio.

77. Demum, ex eorundem Consultorum numero, si Episcopo videatur, seligantur Judices Causarum, qui sacerdotes criminis postulos in prima instantia, ex Episcopi delegatione, judicent; juxta normam quæ in Concilio Provinciali Sancti Ludovici, anno 1855 habito, a Sancta Sede recognitam, præscribebatur, quamque legis esse communis statuunt hujus Plenarii Concilii Patres. Decretum autem prædictum est hujusmodi:

"Sacerdotes quibus per Ordinarii sententiam sacerdotii exercitium interdictum fuerit, nullum jus habent ad sustentationem ab eo petendam, cum ipsi se sua culpa missionibus operam navandi incapaces reddiderint. Ut autem omnis causa querelarum tollatur, censeant Patres omnino expedire, ut Ordinarii, in causis criminalibus clericorum aut presbyterorum, servent certam judicii formam, quæ ad illam a Concilio Tridentino² præscriptam quam proxime accedat; scilicet, ut Episcopus, seu ejus Vicarius Generalis, de ipsius commissione, duos ejusdem Episcopi Consultores, nec semper eosdem eligat, qui ei presbyterum criminis postulatum judicaturus, coram Notario tamen ipsius Episcopi, assistant. Unum autem sit utriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo, seu ejus Vicario, discordes fuerint, tertium tunc ex prædictis suis Consultoribus ipse eligat, et

¹ Sess. xxiv., cap. 18; De Reform.

² Sess. xxv., c. 6; De Reform.

juxta eam partem, cum quâ tertius convenit, causa terminetur. Si autem contigerit omnes Consultores, ab Ordinario electos, ab ejus sententia dissidere, tunc ad Metropolitanum causa referri debet, qui sententiarum motiva expendet et judicium feret. Quando autem quæstio erit de subdito Metropolitanum criminis postulato, et omnes Assessores Metropolitanum ab ejus sententia dissenserint, tunc appellatio fiat ad seniores Episcopum comprovincialem, cujus sententia finalis erit, salvis semper Sedis Apostolicæ privilegiis et auctoritate."

TITULUS III.

De Personis Ecclesiasticis.

CAPUT I.

DE METROPOLITIS.

78. Metropolitæ nomen originem ducit a principaliori provincie civitate, quæ metropolis, quasi cæterarum urbium mater, vocabatur. Officium autem Metropolitæ vel ab ipsis temporibus repeti potest Apostolorum, qui latiore Episcopo in insigniori urbe constituto jurisdictionem tribuebant. Quod ex verbis D. Pauli ad Titum scribentis satis liquet: "Hujus rei gratia reliqui te Cretæ, ut ea quæ desunt corrigas, et constituas per civitates presbyteros, sicut et ego disposui tibi."¹ Sic etiam, ut ex historiae ecclesiasticæ monumentis apparet, Timotheus Ephesi,² alique aliis in locis constituti sunt, qui cæteros earum regionum Episcopos et dignitate anteirent, et in eos jurisdictionem ecclesiasticam exercerent.

79. Metropolitæ dignitatem et potestatem vetus concilium his verbis commemorat: "Per singulas regiones Episcopos convenit nosse, Metropolitanum Episcopum sollicitudinem totius provincie gerere. Propter quod ad metropolim omnes undique, qui negotia videntur habere, concurrant. Unde placuit, eum et honore præcellere, et nihil amplius præter

¹ Tit. I., 5
E

² I. Tim. i., 3; v., 19.
59